

УДК378.147.091.31-059.1

РОЛЬ І МІСЦЕ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА

Р. Є. Булик, Н. В. Черновська

Буковинський державний медичний університет

ROLE AND PLACE OF INDEPENDENT WORK IN STUDENT LEARNING ACTIVITIES

R. Ye. Bulyk, N. V. Chernovska

Bukovyna State Medical University

У статті розглядаються особливості організації самостійної роботи студентів за кредитно-модульною системою, методи її ефективної організації як невід’ємної складової в системі освітнього середовища.

In the article the peculiarities of students independent work by the credit-modular system, methods of effective organization as an integral part of the system learning experience are considered.

Вступ. Актуальною вимогою часу й умовою реалізації особистісного потенціалу є формування внутрішньої потреби до самонавчання [2–4]. Прагнення студента самореалізуватися на професійному рівні залежить від його індивідуального залучення до самостійного процесу отримання нових знань [1, 5]. Вирішення такого завдання можливе шляхом пошуку змісту, форм, методів і засобів навчання, що забезпечують розширення можливостей розвитку, саморозвитку й самореалізації особистості. У покращанні якості підготовки спеціалістів невід’ємною складовою є самостійна навчально-пізнавальна діяльність студентів [6]. Постійне зростання соціального значення неперервної освіти висококваліфікованих спеціалістів зумовлює необхідність переорієнтації на цілеспрямовану підготовку майбутніх спеціалістів [7]. Правильно організована самостійна робота є необхідною умовою успішного навчання.

В умовах зростаючого інформаційного потоку виникає нагальна потреба навчити студента самостійно працювати, уміти аналізувати інформацію і вибирати необхідні знання для майбутньої професійної діяльності. Особливо це стосується першокурсників, які ще мало знають про свою майбутню професію [5].

Основна частина. На початку навчання у вищому навчальному закладі студенти ще не усвідомлюють, для чого їм необхідне вивчення тієї чи іншої дисципліни. Тому першочерговим завданням при вив-

ченні медичної біології необхідно сформувані у студентів-першокурсників позитивну мотивацію і пізнавальну зацікавленість щодо вивчення навчальної дисципліни. При опануванні кожної теми викладач має чітко визначати її актуальність, значимість, роль і місце в майбутній професійній діяльності. Високий рівень мотивації та зацікавленості до теми є важливою умовою ефективності сприйняття, запам’ятовування та використання в майбутньому. Згідно з галузевою програмою з медичної біології із 165 годин на самостійне вивчення виділяється 55 годин, тобто третина навчального матеріалу. Студенти повинні мати перелік тем, що виносяться на самостійне опрацювання, а також методичні вказівки щодо їх вивчення. Методичні матеріали для самостійної роботи мають бути особливо якісними. У них повинна бути чітка мотивація щодо необхідності вивчення матеріалу, визначений об’єм знань, літературні джерела, де студент зможе знайти цей матеріал. Самостійна робота студента – це не тільки виконання домашнього завдання, це й самостійна робота в аудиторії під керівництвом викладача та організація навчальної діяльності студента поза аудиторією, що вимагає роботи з першоджерелами, вивчення навчальної літератури, підготовки рефератів і доповідей на наукових гуртках. Тому студентів необхідно навчити працювати з літературою, конспектувати прочитане та обговорювати вивчене.

При організації самостійної роботи необхідно враховувати, що вона має бути систематизованою та

© Р. Є. Булик, Н. В. Черновська

контрольованою і це є першочерговим завданням у роботі співробітників кафедри при створенні методичних матеріалів та при навчанні студентів. Необхідно пам'ятати, що правильно організований контроль знань є не тільки стимулом в навчанні, але й розширює пізнавальну діяльність студента. Методичні матеріали повинні мати досконалі і різноманітні матеріали самоконтролю рівня засвоєння знань студентами. До них відносяться питання для самоконтролю, тестові завдання, ситуаційні задачі, таблиці, що потребують заповнення, логічні схеми і таке інше. Вони допоможуть студенту самостійно оцінити якість засвоєння теми. Особливу увагу необхідно приділити змісту ситуаційних задач і тестових завдань, які повинні містити пізнавальну і навчаючу функції, крім елементів контролю. Правильно складені ситуаційні задачі значно розширюють кругозір студентів, привчають їх до використання теоретичних знань у практичній діяльності та активізують навчальний процес. Крім самоконтролю, самостійна робота студентів повинна перебувати під постійним контролем викладача. На кафедрі медичної біології контроль самостійної роботи студентів проводиться на практичних заняттях і на підсумковому модульному контролі. Постійний контроль дисциплінує студентів і вимагає безперервного навчання.

З метою покращання підготовки до занять студенти мають також можливість користуватися сервером дистанційного навчання університету, де розміщено повну навчально-методичну базу даних з дисципліни. Студенти з будь-якої точки доступу можуть вільно користуватися у цілодобовому режимі всім навчально-методичним надбанням кафедри, що не тільки дозволяє почерпнути їм потрібну інформацію, але й дає можливість відповісти на контрольні питання з відповідних тем у позааудиторний час і самостійно перевірити свій рівень засвоєння матеріалу.

У студентів з першого курсу необхідно сформувати переконання, що вчитись означає вчити себе, а на майбутнє – самостійне навчання є запорукою формування грамотного, творчого, вдумливого фахівця, що здатний логічно мислити і приймати самостійні рішення. Самостійна робота розвиває працездатність, дисциплінує, підтримує зацікавленість у навчанні і в конкретному предметі, привчає до систематичної праці. У подальшому розуміння необхідності постійної праці стане основою формування самодостатньої особистості.

Висновок. Самостійна робота сприяє розвитку творчої активності, вмінню використовувати знання при вирішенні життєвих ситуацій, наближає студентів до реальної медичної практики, доказує необхідність глибокої теоретичної підготовки для вирішення конкретних медичних ситуацій.

Література

1. Каленюк І. Рух Європи до знань, Болонський процес і Україна / І. Каленюк // Вища освіта України. – 2004. – № 3. – С. 22–28.
2. Конюхова Н. А. Особливості організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів / Н. А. Конюхова // Теорія та методика управління освітою. – 2010. – № 4. – С. 1–10.
3. Марценюк В. П. Впровадження в навчальний процес комп'ютерних технологій / В. П. Марценюк // Медична освіта. – 2007. – № 2. – С. 40–41.
4. Нагірний Я. П. Болонський процес і забезпечення якості освіти / Я. П. Нагірний // Фармацевтичний часопис. – 2011. – № 1. – С. 74–77.
5. Півторак К. В. Формування особистості та мотивації до навчання у студентів медичного університету / К. В. Півторак, І. В. Феджага // Медична освіта. – 2011. – № 4. – С. 28–31.
6. Попадюк О. Я. Підвищення якості самостійної підготовки студентів до тестового контролю знань в умовах кредитно-модульної системи / О. Я. Попадюк // Медична освіта. – 2013. – № 3. – С. 77–79.
7. Система професійної безперервної підготовки лікарів для охорони здоров'я України / [В. Ф. Москаленко, М. В. Банчук, Т. Д. Бахтєєва та ін.]. – К. : Книга-плюс, 2009. – 64 с.

Отримано 23.01.14